

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra obchodu a financí

TEZE DIPLOMOVÉ PRÁCE

**Návrh finančních plánů pro fyzické osoby na finančním
trhu v České republice**

Martina Brychtová

© 2015 ČZU v Praze

Souhrn

Diplomová práce se zabývá návrhem reálného finančního plánu pro fyzické osoby. V teoretické části autor vymezuje finanční plán a jeho komponenty, objasňuje pojmy investování, investiční strategie a investiční principy a následně charakterizuje jednotlivé spořicí, investiční, pojistné a úvěrové produkty, ze kterých bude v praktické části finanční plán sestaven.

V praktické části, rozčleněné na dvě případové studie, jsou modelovány dva finanční plány pro dva existující subjekty - domácnosti. Sestavení samotného finančního plánu předchází důkladná analýza subjektu. Výsledkem analýzy je zjištění čeho chce subjekt dosáhnout - tedy pojmenování cílů, vyčíslení finanční náročnosti cílů a stanovení doby, kdy má být cíl splněn. Dále má analýza zhodnotit stávající a budoucí finanční situaci a vyčíslit aktiva, závazky a disponibilní zdroje, ze kterých budou cíle financovány, a nakonec zhodnotit, jestli jsou dosud využívané finanční produkty schopny zajistit splnění cílů. Na základě zjištění současného stavu osobních financí a predikce jejich vývoje, jsou navrženy takové finanční produkty, které pomohou dosáhnout stanovené cíle.

Klíčová slova:

akcie, časový horizont, finanční plán, investice, spoření, stavební spoření, podílový fond, půjčka, pojištění, úvěr

Cíl práce a metodika:

Hlavním cílem diplomové práce je sestavení reálných finančních plánů pro fyzické osoby při respektování vzájemně se omezujících a ovlivňujících faktorů. Limitujícími faktory jsou charakteristika osoby, vytyčené cíle (např. pořízení vlastního bydlení, financování vzdělání dětí, zabezpečení nezávislého penzijního věku, koupě automobilu, dovolená), disponibilní finanční prostředky, vnímání a tolerance investičního rizika, investiční horizont a finančním trhem v České republice nabízené produkty.

Cílem literární rešerše je vymezení a vysvětlení ústředních pojmů - finanční plán, komponenty finančního plánu, investování, investiční strategie. Dalším, ne méně významným cílem, je základní charakteristika finančních produktů (běžného a spořicího účtu, termínovaného vkladu, stavebního spoření, akcií, dluhopisů, fondů kolektivního investování, penzijního připojištění, doplňkového penzijního spoření, životního a neživotního pojištění, hypotečního úvěru a úvěru ze stavebního spoření), které nabízí finanční trh, a které lze využít při sestavení konkrétního finančního plánu.

Diplomová práce je rozdělena na dvě základní části, literární rešerši a praktickou část. Zpracování literární rešerše je provedeno metodou syntézy poznatků z odborné literatury, zákonů a internetových zdrojů, které jsou podstatné k získání aktuálních informací v oblasti osobních financí. Literární rešerše začíná vymezením pojmu finanční plán a jeho komponentů. Druhá část rešerše se zaměřuje na objasnění investování, investičních strategií a investičních principů. Závěr literární rešerše je

věnován charakteristice jednotlivých finančních produktů, rozdělených do čtyř skupin na spořicí, investiční, pojistné a úvěrové. V praktické části, dělené na dvě případové studie, jsou modelovány finanční plány pro dva odlišné subjekty. Úvodem studie je popsána osobní charakteristika zkoumaného objektu, jsou definovány cíle, jejich finanční náročnost, doba k dosažení cílů a cíle jsou seřazeny dle priority jejich dosažení. Následuje důkladné prozkoumání finanční situace subjektu. Byl zjišťován charakter, výše a skladba příjmové a výdajové strany rodinného rozpočtu. Výstupem je vyčíslení velikosti disponibilních zdrojů. Analýza portfolia využívaných produktů rodiny a predikce jejich vývoje otvírá prostor ke zhodnocení adekvátnosti využití daného produktu. V části nový finanční plán je navrženo nové portfolio takových produktů, pomocí kterých bude lépe dosaženo stanovených cílů v rámci jednotlivých komponentů finančního plánu. Měkká i tvrdá data byla zjišťována formou rozhovoru. Při hodnocení finančních produktů a predikci jejich vývoje byly použity vzorce finanční matematiky. Výpočty jsou uvedeny v příloze práce. V závěru diplomové práce jsou pomocí syntézy shrnuty podstatné poznatky z teoretické a praktické části.

Výsledky a závěr

Finanční plán významně determinuje úspěšnost splnění přání a snů rodiny. Cílem diplomové práce bylo sestavení reálných finančních plánů pro dvě existující, nikoliv fiktivní rodiny. Literární řešerše umožnila čtenáři obeznámit se s finančním plánem a jeho komponenty. Poměrně podrobně byl rozebrán základní stavební kámen osobních finančních plánů, rodinný rozpočet. Důraz je kladen na výdajovou stránku s nutností tvorby rezerv, které umožní v budoucnu vytvořit prostředky na plnění cílů. Dále byl objasněn pojem investování, investiční strategie, investiční principy a uvedena charakteristika jednotlivých finančních instrumentů - běžného a spořicího účtu, termínovaného vkladu, stavebního spoření, akcií, dluhopisů, fondů kolektivního investování, penzijního připojištění, doplňkového penzijnímu spoření, úvěrů na pořízení či výstavbu nemovitosti a životního a neživotního pojištění. V praktické části jsou modelovány konkrétní finanční plány. Z případových studií vyplývá, že osobní charakteristika výrazně ovlivňuje komponenty finančního plánu. Velmi záleží i na vnímání rizika a délce časového horizontu. Josef s Marií mají vyšší toleranci k riziku a zároveň i delší časový horizont pro splnění svých cílů, mohou volit i riziková aktiva. Adam s Evou jsou odkázáni na využití finančních produktů s nižšími riziky a tedy i nižšími výnosy. Nemají totiž ani potřebný čas, ani schopnost vyrovnat se s možností ztráty části svých financí, byť za cenu vyššího výnosu. Rozdíly při tvorbě osobního finančního plánu byly shledány i v samotném přístupu k finančnímu plánování. U Adama s Evou byla rozpoznána vysoká rozpočtová disciplína. Manželé mají stanovené výdajové limity a přesně vědí, zač utrácí své peníze, účelově vytváří přebytky. Josef s Marií mají o svých vydáních jen mlhavý přehled, rozpočet nesestavovali a vznik přebytků byl nahodilý. Pro budoucnost je potřeba ve vztahu ke svým financím být zodpovědnější. Z literární řešerše ale i případových studií vyplývá, že pro sestavení finančního plánu je stěžejní nejprve pojmenovat cíle. Posléze kvantifikovat finanční náročnost cíle a uvědomit si, za jak dlouho bude cíl plněn. Druhým stavebním kamenem je

zmapování zdrojů. Jen důkladná revize finanční situace rodiny napoví, jakou částku lze do budoucna ukládat či investovat. Třetím pilířem je zhodnocení stávajících finančních produktů, které již rodina využívá, a zhodnocení, zda v budoucnu zajistí splnění cíle. Posledním krokem je volba samotných produktů. Produkty musí být voleny s ohledem na časový horizont cíle a kolísavost výnosů v čase. Při volbě je třeba eliminovat náklady a vyčíslit výnosnost produktů. Výnosnost spolu s rizikovostí a náklady aktiva jsou vodítkem i pro volbu mezi srovnatelnými aktivy. Je třeba rovněž s přibližující se dobou plnění cíle portfolio rebalancovat od více rizikových k málo rizikovým produktům. Finanční plán nemalou měrou ovlivňuje inflace a daně. Promítnout působení inflace do finančního plánu lze navyšováním spořených resp. investovaných částek. U daní je výhodné využít veškeré slevy, které právní řád umožňuje.

Finanční plán, navržený pro Josefa a Marii, má 5 komponentů - ošetření osobních rizik (pojistné smlouvy a finanční rezerva), plán získání vlastního bydlení (hypoteční úvěr), plán na zajištění stáří, plán vzdělání dětí a dovolenkový plán (obsahuje spořicí a investiční instrumenty). K zabezpečení vlastního bydlení byl navržen využít hypoteční úvěr v objemu 1 mil. Kč s pětiletou fixací úrokové sazby ve výši 1,99% a splatností 20 let od mBank. Manželům se podaří dát každému ze svých dětí po dosažení věku 18ti let částku 500 tis. Kč. Využijí k tomu stavební spoření, finance uložené na běžném účtu, kapitálovou hodnotu Dětského balíčku, investici do akciového fondu a termínované vklady. Každoroční dovolenou budou muset Josef s Marií některé roky vynechat, protože jejich měsíční disponibilní zůstatek nevytvoří potřebnou částku na nastřádání 30 tis. Kč. Na druhou stranu, jestliže provedou korekci výdajů, budou si moci dopřát i tento cíl. Finančně nejnáročnější cíl – zajištění částky odpovídající dnešním 15 tis. Kč po dobu 20 let v důchodovém věku, bude pro manžele prostřednictvím svých investic do finančních aktiv nejhůře dosažitelný. V roce 2046, kdy již oba budou ve starobním důchodu, budou disponovat částkou 7923162 Kč, tedy polovinou z požadovaných téměř 16 mil. Kč. Jak je vidět, budou buď muset slevit ze svých požadavků, nebo se budou muset částečně spolehnout i na rentu vyplácenou státem, či prodat svůj majetek.

Adam s Evou si kladou za cíl renovovat dům, každoročně si dopřát dovolenou, mít ošetřena osobní rizika a zajistit si v pozdním věku přiměřenou sociální a zdravotní péči. Cílem se manželům podaří dosáhnout. Splnění cílů bude vyžadovat uzavřít úvěr ze stavebního spoření, utratit dosud našetřené a investované finanční prostředky a i nadále spořit a investovat. Pro zajištění sociální a zdravotní péče ve velmi vysokém věku budou manželé nuceni prodat svůj dům. Výtěžek z prodeje bude částečně v průběhu let 2025 – 2039 dále investován do spořicích a nízkorizikových investičních produktů.

Závěrem je třeba poznamenat, že finanční plán je nutné monitorovat a aktualizovat a zejména je třeba se podle něj řídit!

Použitá literatura

- DUCHÁČKOVÁ, Eva. *Principy pojištění a pojišťovnictví*. 3. vydání - přepracované, Praha. Ekopress, 2009, 224 s., ISBN 978-80-86929-51-4

- FILIP, Miloš. *Osobní a rodinné bohatství: kam s penězi*. 1. vydání, Praha. C.H.Beck, 2006, 474 s., ISBN 80-7179-416-3
- JANDA, Josef. *Spořit nebo investovat?* 1. vydání. Praha: GRADA Publishing, 2011. ISBN 978-80-247-3670-9.
- JÍLEK, Josef. *Akciové trhy a investování*. 1. vydání, Praha. GRADA Publishing, 2009, 656 s., ISBN 978-80-247-2963-3
- KOHOUT, Pavel. *Investiční strategie pro třetí tisíciletí*, 3. rozšířené vydání Praha. GRADA Publishing, 2003, 276 s., ISBN 80-247-0560-5
- LUKÁŠ, Vojtěch, KIELAR, Petr. *Stavební spoření a stavební spořitelny*. II. vydání – 2014, Praha. Ekopress, 2014, 132 s., ISBN 987-80-87865-05-7
- MALKIEL, Burton G. *Náhodná procházka po Wall Street*, Praha. PRAGMA, 2012, 400 s., ISBN 978-80-7349-307-3
- REJNUŠ, Oldřich. *Finanční trhy*. 3. rozšířené vydání, Ostrava. KEY Publishing, 2011, 689 s., ISBN 978-80-7418-128-3
- SMRČKA, Luboš. *Rodinný rozpočet a společnost spotřeby (staronový pohled na osobní finance a bohatství)* 1. vydání, Praha. Professional Publishing, 2008, 313 s., ISBN 978-80-86946-78-8
- SYROVÝ, Petr. *Financování vlastního bydlení* 5.vydání, Praha. GRADA Publishing, 2009, 144 s., ISBN 978-80-247-2388-4
- SYROVÝ, Petr., TYL, Tomáš. *Osobní finance – řízení financí pro každého*. 2. aktualizované vydání. Praha: GRADA Publishing, 2014. ISBN 978-80-247-3813-0.
- ŠOBA, Oldřich., ŠIRŮČEK, Martin., PTÁČEK, Roman. *Finanční matematika v praxi*. 1.vydání, Praha. GRADA Publishing, 2013, 304 s., ISBN 978-80-247-4636-4
- TYL, Tomáš. *10 způsobů, jak se (ne)nechat připravit o peníze* První vydání, Praha. GRADA Publishing, 2013, ISBN 978-80-247-4467-4
- Air Bank a.s. Proč náš spořicí účet. *Airbank.cz* [online]. [cit. 2015-08-23] Dostupné z <https://www.airbank.cz/cs/sporici-ucet/proc-sporici-ucet/>
- Allianz.cz. Doplnkové penzijní spoření (3.pilíř)/ Allianz. Klíčové informace účastnického fondu – 3. pilíř. *Allianz.cz* [online]. © Allianz 2015 [cit. 2015-07-03] Dostupné z <http://www.allianz.cz/produkty/penzijni-produkty/doplnkove-penzijni-sporeni-3-pilir.html>
- Česká národní banka. Osobní finanční plán-ČNB pro všechny. *Cnb.cz* [online]. © Česká národní banka, 2003-2015 [cit. 2013-10-24]. Dostupné z: http://www.cnbprovsechny.cnb.cz/cs/osobni_finance/osobni_financni_plan/
- Česká spořitelna. Investiční centrum. Všechny produkty. Hypoteční zástavní listy. *cz.products.erstegroup.com* [online]. [cit. 2015-11-05] Dostupné z https://cz.products.erstegroup.com/Retail/cs/Produkty/Dluhopisy/Typy_dluhopisuC5uAF/HypoteAeu8DnuC3uAD_zuC3uA1stavnuC3uAD_listy_/VuC5uA1echny_produkty/index.phtml
- Česká spořitelna. Osobní finance. Spořicí účty. *Csas.cz* [online]. © Česká spořitelna, a. s. [cit. 2015-03-9] Dostupné z <http://www.csas.cz/banka/nav/osobni-finance/sporici-ucty-d00019435>
- Československá obchodní banka. ČSOB Akciový fond dividendových firem. *Csobam.cz* [online]. © 2015 ČSOB Asset Management [cit. 2015-09-21] Dostupné z

<https://www.csobam.cz/portal/asset-management/produkty-a-sluzby/podilove-fondy/akciové-fondy/detail-fondu/-/isin/BE6239644220/1>

- Československá obchodní banka. Era červené konto –Úrokové sazby. Era jednoduše. *Erasvet.cz* [online]. © 2015, Československá obchodní banka, a. s. [cit. 2015-03-9] Dostupné z <https://www.erasvet.cz/Fyzicke-osoby/Sporeni-a-investice/Stranky/Cervene-konto-sporici-ucet/Urokové-sazby.aspx?>
- Český statistický úřad. Statistiky. Inflace – druhy, definice, tabulky. *czso.cz* [online]. [cit. 2015-02-20] Dostupné z http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/mira_inflace
- ČP INVEST. Fond globálních značek ČP INVEST. ČP INVEST – investice do podílových fondů. *Cpinvest.cz* [online]. © 1991-2014 ČP INVEST investiční společnost, a.s. [cit. 2015-09-21] Dostupné z <http://www.cpinvest.cz/produkty/investice-v-czk/fondy/fond-globalnich-znacek-cp-invest.html>
- Equa bank a. s. Termínovaný vklad zdarma a s vysokým úrokem. *Equabank.cz* [online]. © Equa bank a. s. 2011–2015 [cit. 2015-11-01] Dostupné z <https://www.equabank.cz/produkty/sporeni/terminovane-vklady/>
- Fidelity International Limited. Fidelity Česko – Prices and performance. *Fidelityinternational.com* [online]. © FIL Limited 2015 [cit. 2015-09-21] Dostupné z <https://www.fidelityworldwideinvestment.com/cesko/funds-prices/price-performance/default.page?>
- Fio banka. Fio e-Broker, brána do světa investic. Portfolio/vývoj. *Fio.cz* [online]. Fio© 2015 [cit. 2015-08-19] Dostupné z <https://www.fio.cz/e-broker/e-portfolio.cgi?menu=2>
- Fio banka. Spočítejte si poplatky, kalkulačka obchodování s akciemi a cennými papíry. *Fio.cz* [online]. © 2014 Fio banka [cit. 2015-08-19] Dostupné z <http://www.fio.cz/akcie-investice/dalsi-sluzby-fio/kalkulacka-investovani?step=1>
- Investiční kapitálová společnost – Detail fondu Amundi Funds Equiy Global Conservative. [online]. [cit. 2015-06-11] Dostupné z http://www.iks-kb.cz/web/detail_fondu.html?Fond=Amundi_Funds_Equity_Global_Conservative_%28EUR%29&FundId=10169602
- KB Penzijní společnost. Statistiky – KB Penzijní společnost. *Kbps.cz* [online]. © 2015 KB Penzijní společnost, a.s. [cit. 2015-02-20] Dostupné z <http://www.kbps.cz/o-kb-ps/zpravy-o-hospodareni-kb-ps/statistiky/>
- KIELAR, Petr. Jistoty a nejistoty stavebního spoření. *Stavebky.cz* [online]. 19.7.2015 [cit. 2015-08-14] Dostupné z <http://www.stavebky.cz/jistoty-a-nejistoty-stavebniho-sporeni-20150719/>
- Komerční banka. Každodenní spoření. *Kb.cz* [online]. © 2015 Komerční banka – Société Générale Group [cit. 2015-03-9] Dostupné z <http://www.kb.cz/cs/lide/obcane/sporeni-a-investovani/kazdodenni-sporeni/index.shtml>
- Ministerstvo práce a sociálních věcí. MPSV.CZ: starobní důchody. *Mpsv.cz* [online]. [cit. 2015-07-03] Dostupné z <http://www.mpsv.cz/cs/618>
- Peníze.cz. Zajištění na důchod. *Penize.cz*. [online]. © 2000 – 2015 Peníze.CZ a dodavatelé [cit. 2014-10-28]. ISSN 1213-2217. Dostupné z <http://www.penize.cz/zajisteni-na-duchod>

- Penzijní společnost České pojišťovny. O produktu. Důvody, proč si spořit ve III. pilíři. *Pfcp.cz* [online]. © 2012 Penzijní společnost České pojišťovny [cit. 2015-02-20] Dostupné z <http://www.pfcp.cz/doplnkove-penzijni-sporeni/o-produktu.html>
- Raiffeisenbank. Osobní finance. Spořicí účty. *Rb.cz* [online]. © 1993 - 2015 Raiffeisenbank [cit. 2015-03-9] Dostupné z <http://www.rb.cz/osobni-finance/zhodnocovani-uspor/porici-ucty/>
- RM-SYSTÉM, česká burza cenných papírů a.s. Kurzy on-line. Akcie EasyClick on-line. *Rmsystem.cz* [online]. (c) 2008 [cit. 2015-08-10] Dostupné z <http://www.rmsystem.cz/kurzy-online/akcie/easyclick>
- TUMA, Aleš. Jak si vybrat penzijní fond, který vydělá. In *iDNES.cz/finance*, [online]. 11.2.2015, © Copyright 1999–2015 MAFRA, a. s. [cit. 2015-08-12] Dostupné z http://finance.idnes.cz/jak-si-vybrat-penzijni-fond-sporeni-na-duchod-fnb-penze.aspx?c=A150209_103538_penze_zuk
- UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a.s. Spořicí účet PRIMA. Hlavní prezentace. *Unicreditbank.cz* [online]. [cit. 2015-03-9] Dostupné z <https://www.unicreditbank.cz/web/obcane/vklady-a-investice/porici-ucet-prima>
- Úřad vlády České republiky. zVlády - Jednání vlády - Portál Aplikace ODoK. *Apps.odok.cz* [online]. Vláda ČR © 2015 [cit. 2015-07-2] Dostupné z <https://apps.odok.cz/djv-agenda?date=2015-05-18>
- Wikipedie, otevřená encyklopedie. Loan to value. *Wikipedia.org* [online]. Aktualizováno 13.5.2014 [cit. 2015-06-30] Dostupné z https://cs.wikipedia.org/wiki/Loan_to_value

Právní předpisy:

- Česko. Zákon č. 96/1993 Sb., o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření, In: *Stavebky.cz* [cit. 2014-10-21] Dostupné z <http://www.stavebky.cz/zakon-o-stavebnim-sporeni-plny-text/>
- Česko. Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích) In: *Sbírka zákonů a Sbírka mezinárodních smluv*. [on-line]. © 2015 Ministerstvo vnitra České republiky [cit. 2015-11-13] Dostupné z http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=90/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy
- Česko. Úplné znění zákona č. 190/2004 Sb., o dluhopisech, jak vyplývá ze změn provedených následnými zákony. In: Úplné znění číslo 1073, Ostrava – Hrabůvka. Nakladatelství Sagit, 2015, 640 s., ISBN: 978-80-7488-101-5
- Česko. Úplné znění zákona č. 240/2013 Sb., o investičních společnostech a investičních fondech, jak vyplývá ze změn provedených zákonem č. 336/2014 Sb., In: Úplné znění číslo 1073, Ostrava – Hrabůvka. Nakladatelství Sagit, 2015, 640 s., ISBN: 978-80-7488-101-5
- Česko. Zákon č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření, ve znění zákonů č. 399/2012 Sb., č.403/2012 Sb., č. 241/2013 Sb., In: *Business.center.cz* [on-line]. © 1998 - 2015 HAVIT, s.r.o. ISSN 1213-7235. [cit. 2015-11-13] Dostupné z <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/doplnkove-penzijni-sporeni/uvod.aspx>
- Česko. Zákon č. 586/1992 Sb., ze dne 20. listopadu 1992 o daních z příjmů In: *Zakonyprolidi.cz* [on-line]. © AION CS 2010-2015 [cit. 2015-11-13] Dostupné z <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-586/info>